

Uzasadnienie

Plan zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063 opracowano na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (*t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55*). Obszar został zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego, zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (*Dz. Urz. UE L33/146 z 2011*). Aktualny wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty zawiera decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2020/97 z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia trzynastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (*Dz. U. UE. L. z 2020 r. Nr 28, str. 144*). Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat, przy czym pierwszy projekt tworzy się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Prace nad PZO rozpoczęto już w 2013 r. Informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia PZO zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicach ogłoszeń Urzędów Gmin: Krokowa, Puck, Władysławowo, Starostwa Powiatowego w Pucku oraz w prasie (*Dziennik Bałtycki z dnia 12.06.2013 r.*)- obwieszczenie nr RDOŚ-Gd-PNI.6320.6.2013.asz z dnia 29.05.2019 r.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu zmiany PZO. W 2013 r. zorganizowano pierwsze spotkania dyskusyjne (spotkanie dyskusyjne dnia 26.08.2013 r. w Krokowej, 12.09.2013 r. w Wejherowie, 1.10.2013 r. w Krokowej). Nie sfinalizowano prac nad treścią aktu. Prace nad PZO wznowiono w 2019 r. Zorganizowano wówczas spotkanie dyskusyjne 29.10.2019 r. w Krokowej, poprzedzone przekazaniem Zespołowi Lokalnej Współpracy, utworzonemu w 2013 r., propozycji projektu zarządzenia. Dodatkowo na odrębnym spotkaniu 7.11.2019 r. w Wejherowie omówiono zapisy projektu PZO dotyczące ochrony przeciwpożarowej.

Projekt PZO sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (*Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.*).

Podczas prac nad planem zadań ochronnych opierano się na następujących opracowaniach wykonanych na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku:

- 1) „Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063 w województwie pomorskim” (oprac. W. Nowakowski, 2013r.), zwaną dalej dokumentacją PZO,
- 2) „Plan ochrony rezerwatu przyrody „Bielawa” (oprac. M. Ciechanowski i in. 2010 r.) zwanym dalej dokumentacją PO,
- 3) „Monitoring hydrologiczny na Bielawskich Błotach” (oprac. D. Borowiak i in., 2017 r.)
- 4) „Monitoring ornitofauny w granicach rezerwatu przyrody „Bielawa” (oprac. A. Sikora, 2018 r.)
- 5) Materiały z bieżącego nadzoru nad rezerwatem przyrody „Bielawa” i obszarem Natura 2000 gromadzone przez RDOŚ w Gdańsku w latach 2013-2019.

Obszar, na którym znajduje się obszar Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063 zajmuje powierzchnię 1341,51 ha.

Pod względem administracyjnym teren obszaru Natura 2000 położony jest w województwie pomorskim, w powiecie puckim, w gminach: Krokowa, Puck, Władysławowo. Grunty stanowią zarówno własność Skarbu Państwa, gmin: Krokowa, Władysławowo, Puck, jak i prywatną. Tereny należące do Skarbu Państwa to w dużej części grunty będące w zarządzie RDOŚ w Gdańsku (530,77 ha, co stanowi 39,56 % obszaru Natura 2000) oraz w zarządzie PGL Lasy Państwowe (305,8 ha, 22,8% powierzchni obszaru Natura 2000)- na terenie Nadleśnictwa Wejherowo (RDLP w Gdańsku).

Gospodarka leśna na terenach należących do Skarbu Państwa prowadzona jest w oparciu o Plan Urządzania Lasu Nadleśnictwa Wejherowo na lata 2015-2025. W lasach prywatnych gospodarka leśna prowadzona jest zgodnie z ustawą o lasach na podstawie uproszczonych planów urządzania lasu lub decyzji Starosty.

Dla obszaru Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063 nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 pkt 2, 3 i 3a ustawy o ochronie przyrody, dotyczące wyłączenia części terenów z zakresu planu zadań ochronnych.

Rozpatrywany obszar Natura 2000 wyznaczono z uwagi na występowanie siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43 EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (SDF, data aktualizacji 2017-02):

- 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich,
- 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
- 4010 Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (*Ericion tetralix*),
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*),
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
- 9190 Kwaśne dąbrowy *Quercion robori-petraeae*,
- *91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne,

oraz następujące gatunki zwierząt z załącznika II ww. Dyrektywy:

- 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,
- 1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*.

Należy tu zwrócić uwagę, że większa część obszaru Natura 2000 (53,66%) znajduje się jednocześnie w granicach rezerwatu przyrody „Bielawa”, który od wielu lat poddany jest działaniom ochrony czynnej. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z charakterystyczną roślinnością, stanowiącego ostoję ptactwa wodno-błotnego. Ze zgromadzonej dokumentacji wynika, że największa część siedlisk przyrodniczych koncentruje się w granicach rezerwatu przyrody „Bielawa”, stanowiąc kompleks fitocenz wrzosowiskowych, wysokotorfowiskowych, stadiów regeneracyjnych w potorfjach i na wrzosowiskach między wyrobiskami, kompleksy wrzosowisk z zbiorowiskami przejściowotorfowiskowymi, inicjalne i młode stadia rozwojowe lasów z drzewami ok. 5 m wysokości wymagające usunięcia drzew w celu renaturalizacji otwartych wrzosowisk i torfowisk. Istnienie rezerwatu ma zatem istotne znaczenie w ochronie obszaru Natura 2000, a tożsamość przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 i rezerwacie przyrody zapewnia spójność w zakresie podejmowania działań ochrony czynnej, które na terenie rezerwatu prowadzone są w oparciu o zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Bielawa”. Należy zatem pamiętać, iż

realizacja działań określonych planem zadań ochronnych w granicach rezerwatu przyrody będzie możliwa wyłącznie na podstawie planu ochrony lub zadań ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody.

Prowadzenie jakichkolwiek działań ochrony czynnej determinowane jest też poprzez cel ochrony rezerwatu przyrody, w tym ochronę ptaków wodno-błotnych. Istotnym uwarunkowaniem jest też istnienie obszaru specjalnej ochrony ptaków Bielawskie Błota PLB220010, w którym przedmiotem ochrony jest żuraw i łączak. Zarówno istnienie rezerwatu, jak i OSO Bielawskie Błota determinuje terminy i godziny prowadzenia działań ochrony czynnej w obrębie obszaru Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063, uwzględniając okres lęgowy gatunków ptaków oraz godziny ich rozlotów na żerowiska i przylotów na noclegowisko o zmierzchu.

Od czasu przygotowania dokumentacji PZO zweryfikowano część danych w niej zawartych, w latach 2014-2018 prowadzono działania ochrony czynnej i zaobserwowano zmiany, które wskazują na potrzebę zmiany podejścia w zakresie potrzeb ochronnych obszaru Natura 2000 w porównaniu z koncepcją wypracowaną w ramach prac nad planem w 2013 r. Z tego powodu na bazie ww. doświadczeń i materiałów przygotowano nowy projekt zarządzenia w sprawie PZO dla obszaru Natura 2000.

W trakcie prac nad projektem PZO potwierdzono występowanie ww. typów siedlisk i gatunków, ale części z nich nie skartowano w całym obszarze Natura 2000. Prowadzone po 2010 r. działania ochrony czynnej zmierzające do poprawy warunków wodnych w obrębie torfowiska spowodowały zmiany w zasięgu przestrzennym płatów siedlisk przyrodniczych. W treści zarządzenia zaplanowano zatem uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych: 2180, 7150, 91D0. Wykonawcy dokumentacji PZO sugerowali dodać do listy przedmiotów ochrony typ siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*). Określone w dokumentacji PZO płaty tego siedliska zweryfikowano w terenie w 2019 r. Wyniki skonsultowano z ekspertami ds. siedlisk przyrodniczych. Płaty te nie są reprezentatywne dla siedliska 6410. Uznano, że aktualny stan zachowania siedliska odpowiada ocenie określonej w SDF dla obszaru Natura 2000 (ocena D), a samo siedlisko nie stanowi tym samym przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000.

Badania prowadzone w ramach prac nad dokumentacją PZO w 2013 r. wykazały, że spośród przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 we właściwym stanie ochrony (FV) są: 3160 naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne oraz gatunki: traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* i zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*. Pozostałe siedliska znajdują się w niezadowalającym (U1): siedliska 2180, 4010, 7120, 7140 albo złym (U2) stanie ochrony: siedliska 9190 i 91D0. Niezadowalający stan ochrony siedliska 2180 wynika głównie ze wskaźników struktury i funkcji: gatunki obce ekologicznie i geograficznie w drzewostanie, charakterystycznej kombinacji runa oraz braku starodrzewu. W przypadku wilgotnych wrzosowisk o obniżeniu oceny do poziomu niezadowalającego decydowały wskaźniki: zarośnięcie przez drzewa, pokrycie przez wrzosiec i występowanie ekspansywnych gatunków rodzimych. Stan ochrony torfowiska wysokiego (7120) obniżono z uwagi na obecność drzew i krzewów, pokrycie i strukturę gatunkową torfowców, naruszenie typowej struktury (obecność dolinek i kęp). Nadal też torfowisko nie jest dostatecznie uwodnione i widoczne są pozostałości pozyskiwania torfu. Trzeba zaznaczyć, iż w XX w. na terenie rezerwatu prowadzono wydobycie torfu na skalę przemysłową. Pozostałością po tym sposobie użytkowania jest sieć rowów melioracyjnych o charakterze odwadniającym, doły potorfowe i bardziej suche groble pomiędzy nimi. Na ocenie stanu ochrony torfowisk przejściowych (7140) zaważyły wskaźniki dotyczące występowania gatunków charakterystycznych, obecność drzew i krzewów, uwodnienie, melioracje odwadniające. Na poziomie niezadowalającym dla kompleksu siedlisk torfowiskowych oceniono parametr perspektywy ochrony. Zły stan ochrony kwaśnych dąbrów wynika ze zbyt małego udziału dęba w drzewostanie, wieku drzewostanu, braku martwego drewna i niewłaściwego składu gatunków dominujących w

poszczególnych warstwach fitocenozy. W przypadku borów bagiennych zły stan ochrony określono ze względu na przesuszenie badanych płatów i niewielką ilość mchów torfowców.

Ekosystemy w obrębie obszaru Natura 2000, zarówno leśne, jak i torfowisk i wilgotnych wrzosowisk narażone są na antropopresję w związku z dużym natężeniem ruchu turystycznego i rekreacji w obrębie obszaru. Prowadzony od 2013 r. stały dozór rezerwatu przyrody „Bielawa” wskazuje na różne rodzaje aktywności w obrębie rezerwatu (gdzie koncentruje się występowanie najcenniejszych siedlisk obszaru Natura 2000: torfowisk, wilgotnych wrzosowisk oraz borów i lasów bagiennych): grzybobranie, zbiory żurawiny (nawet na skalę pozyskania), zbieranie poroży, spacerów rekreacyjnych, w tym z psami, geocaching, jazda rowerem, jazda konna, jazda na quadach, moto-crossach, fotografika ślubna, birdwatching. Liczba pouczeń wskazuje na znaczne zagrożenie siedlisk przyrodniczych w związku ze wzrastającym ryzykiem zaprószenia ognia w obrębie przesuszonego torfowiska wysokiego w sezonie letnim i wczesno-jesiennym. Dodatkowo rozwijająca się zabudowa, głównie o charakterze letniskowym, potęguje zagrożenia związane z penetracją terenu, zwiększając tym samym ryzyko pożarowe i generując dodatkowe oddziaływania jak zanieczyszczenie wód powierzchniowych, wprowadzanie obcych gatunków roślin, zwierząt, penetrację przez drapieżniki domowe czy pozbywanie się odpadów. Z tego powodu wszelkie przejawy antropopresji w obrębie kopuły torfowiska oraz działania je potęgujące (zabudowa w obszarze Natura 2000 lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie), uznano obok przesuszenia i sukcesji roślinności za główne zagrożenia dla wszystkich typów siedlisk torfowiskowych chronionych w obszarze: 7120, 7140, 7150, 4010, 91D0. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych stanowi też główne zagrożenie dla siedliska 3160. Potencjalnym zagrożeniem natomiast jest także osuszenie zbiorników czy to na skutek działalności człowieka czy też wyschnięcie z powodu zmniejszającej się sumy opadów i suszy. Z siedliskiem zbiorników dystroficznych związane są obydwie gatunki zwierząt stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000: traszka grzebieniasta i zalotka większa. Nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla tych gatunków, ale potencjalnie pogorszenie stanu ochrony siedliska 3160 może wiązać się z pogorszeniem warunków siedliskowych dla tych gatunków. W siedliskach leśnych 2180 oraz 9190 jako zagrożenie wymieniono, poza dużą aktywnością rekreacyjną i jej potencjalnymi skutkami, niewłaściwie prowadzoną gospodarkę leśną, powodującą uproszczenie struktury wiekowej drzewostanu, niewłaściwy skład gatunkowy, nadmierne zwarcie drzewostanów, brak martwych i umierających drzew. Wszystkie dotychczasowe opracowania na temat obszaru Natura 2000, jak też obserwacje z bieżącego nadzoru wskazują zatem, iż głównymi zagrożeniami dla kompleksu siedlisk przyrodniczych chronionych w obszarze są: przesuszenie, sukcesja roślinności, penetracja terenu, duże ryzyko pożarowe. Należy tu zaznaczyć, że katastrofalne pożary zdarzały się w przeszłości (lata 80 i 90 XX w.) i spowodowały ogromną degenerację torfowiska wysokiego znajdującego się w obrębie obszaru.

Z tego powodu cała koncepcja ochrony obszaru Natura 2000 zawarta w niniejszym PZO opiera się o:

- uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i rozmieszczenia płatów siedlisk przyrodniczych, w stosunku do których w trakcie prac nad PZO nie zebrano pełnej wiedzy (siedliska 2180, 7150, 91D0),
- pełne rozpoznanie hydrologiczne obszaru i na jego podstawie zaplanowanie kompleksowych działań ochrony czynnej zmierzających do poprawy uwilgotnienia siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków zależnych od wód,
- ograniczenie lub wyeliminowanie sukcesji roślinności drzewiastej na otwartej części torfowiska i utrzymanie wilgotnych wrzosowisk,
- zapewnienie ochrony przed pożarem, w tym stworzenie i utrzymanie infrastruktury na wypadek jego wystąpienia jak też w zakresie prewencyjnym (patrole przeciwpożarowe i w zakresie

ograniczenia antropopresji w obrębie kopuły torfowiska, skanalizowane udostępnienie rezerwatu przyrody „Bielawa” poprzez platformy obserwacyjne),

- kształtowanie siedlisk leśnych poprzez utrzymanie właściwego zwarcia drzewostanów, właściwego składu gatunkowego i zwiększenie ilości martwego drewna,
- monitorowanie stanu ochrony siedlisk i gatunków.

W koncepcję tę wpisują się działania, szczegółowo określone dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych i gatunków.

Skomplikowany układ hydrologiczny obszaru Natura 2000 oraz znajdującego się w jego obrębie rezerwatu przyrody „Bielawa”, efekty podejmowanych dotychczas działań w zakresie poprawy uwodnienia w obrębie torfowiska spowodowały, że zrezygnowano z realizacji koncepcji ochrony przedstawionej w dokumentacji PO, a powielonej w dokumentacji PZO, wskazując na potrzebę kompleksowego wykonania badań w tym zakresie, po zgromadzeniu wieloletnich danych dotyczących warunków wodnych w rezerwacie.

Należy też zwrócić uwagę, iż podjęcie części działań ochrony czynnej wymagać będzie współpracy pomiędzy kilkoma podmiotami: RDOS w Gdańsku, Nadleśnictwa Wejherowo, samorządów jak też osób fizycznych. Aktualna struktura własności wymaga uporządkowania. W zarządzeniu wskazano zatem jako jedno z działań pozyskanie gruntów na potrzeby zachowania siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków i poprawy ich stanu ochrony, w tym w celu kształtowania właściwych stosunków wodnych torfowiska. Utrudnieniem w realizacji działań ochrony czynnej są zmienne warunki uwilgotnienia w obrębie poszczególnych płatów, jak też w ciągu roku, co rzutuje na skomplikowanie i koszt działań związanych z hamowaniem sukcesji (usuwaniem drzew i krzewów z torfowiska) zwłaszcza przy zabiegach z koniecznością wywozu biomasy. Działania ochronne mogą być prowadzone przy uwzględnieniu potrzeb ochrony rezerwatu przyrody „Bielawa” oraz obszaru specjalnej ochrony ptaków Bielawskie Błota PLB220010, co ogranicza czas prowadzenia działań ochrony czynnej do okresu jesienno-zimowego. Zwrócić też należy uwagę na znaczną powierzchnię otwartej części torfowiska, która wymaga zabiegów związanych z systematycznym hamowaniem sukcesji, co jest nie bez znaczenia z punktu widzenia pozyskania środków na ten cel, jak i technicznych możliwości wykonania działań w ciągu roku. Duża mozaika siedlisk utrudni dokładne i precyzyjne określenie działań ochronnych w tym zakresie, ale niezależnie od przebiegu granicy poszczególnych płatów siedlisk sukcesja gatunków drzew lekko-nasiennych stanowi zagrożenie dla wszystkich typów siedlisk wymagających utrzymania otwartej przestrzeni. Stąd działania określono z dokładnością do działek ewidencyjnych przyjmując, iż z otwartej części torfowiska usunąć powinno się drzewa także spoza obrysu płatu siedliska, ponieważ stanowią one źródło obsiewu w granicach płatu. Przesuszenie torfowiska potęguje zachodzącą sukcesję roślinności i jej zahamowanie wymaga wielokrotnego przeprowadzenia zabiegu usuwania samosiewów drzew i krzewów (głównie brzozy), a w kolejnych latach ich odrośli. Wymaga to zatem bieżącej, nawet corocznej oceny potrzeb w zakresie konieczności powtórzenia zabiegu.

Określone w zarządzeniu działania służą eliminacji, ograniczaniu lub zapobieganiu wystąpieniu wskazanych zagrożeń i zmierzają do osiągnięcia celów określonych w załączniku 4 do zarządzenia. W stosunku do siedliska 3160 oraz gatunków: traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* i zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* planuje się utrzymać dotychczasowy, właściwy stan ochrony (FV). W odniesieniu do siedlisk 4010, 7120, 7140 zaplanowano utrzymanie siedliska przynajmniej w dotychczasowym, niezadowolającym stanie ochrony, ale przy jednoczesnej poprawie lub utrzymaniu wartości wskaźnika zarośnięcie przez drzewa na poziomie nie gorszym niż niezadowolający (U1). Na

zidentyfikowanych płatach siedliska 2180 zaplanowano utrzymanie siedliska w stanie nie pogorszonym U1, przy jednoczesnej poprawie wartości wskaźnika gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście z poziomu U1 na poziom FV. Dla siedliska 9190 przewidziano utrzymanie stanu ochrony siedliska w stanie nie pogorszonym przy jednoczesnej poprawie wskaźnika gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy z U2 na U1 na poszczególnych stanowiskach. W odniesieniu do siedliska 7150 zaplanowano uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie ewentualnego rozmieszczenia płatów. Zasięg powierzchniowy płatów planuje się określić dla siedliska 91D0 oraz dodatkowo utrzymać w stanie nie pogorszonym (stan niezadowolający U1) wskaźnik gatunki charakterystyczne oraz poprawić wskaźnik uwodnienie z U2 na U1.

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych przeanalizowano dokumenty planistyczne obejmujące wskazania dla obszaru Natura 2000, jak też w jego sąsiedztwie. Przeanalizowano studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Krokowa, Puck i Władysławowo oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Analiza tych dokumentów wykazała, że w wielu przypadkach kierunki polityki przestrzennej gmin nie stwarzają wystarczających możliwości do eliminacji lub ograniczenia zidentyfikowanych w PZO zagrożeń. Dotyczy to zwłaszcza nadmiernego rozwoju zabudowy związanej z turystyką i rekreacją, której skutki (antropopresja i związane z tym zwiększenie ryzyka pożarowego) stanowią główne zagrożenia dla większości siedlisk przyrodniczych i gatunków stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000. Realizacja ustaleń tych dokumentów w aktualnie obowiązującym zakresie, przy skumulowanym oddziaływaniu wszystkich ich zapisów łącznie, może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, a tym samym naruszenie przepisu art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. W związku z powyższym określono wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych. Należy przy tym zwrócić uwagę, że żadne ze Studium nie uwzględnia jednocześnie w tekście i na rysunku studium istnienia obszaru Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063. Duże zagrożenie, biorąc pod uwagę aktualną już presję stwierdzaną w rejonie obszaru Natura 2000 oraz centralnej jego części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Bielawa”, stwierdzono od strony miejscowości Ostrowo i Sławoszynko. Studium Miasta Władysławowo określa w granicach obszaru Natura 2000 obszary funkcjonalne „rekreacja otwarta”, które definiuje jako obszary z możliwością powstawania obiektów takich jak kempingi, obozy, karawaningi o powierzchni zabudowy maksymalnej do 10% obszaru. Obszar ten na rysunku Studium graniczy z rezerwatem przyrody. Wprowadzanie zabudowy w tym rejonie nasili dotychczasowe zagrożenia, stąd zasugerowano zmianę Studium w tym zakresie. W rejonie m. Sławoszynko Studium Gminy Krokowa zakłada głównie funkcję rekreacji, gdy aktualnie dominującą funkcję pełnią grunty rolne (użytki Ł, Ps, R). Zasugerowano zatem utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów i przyjęcie dominującej funkcji rolnej.

Nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian w planie zagospodarowania województwa pomorskiego.

Zaplanowany monitoring będzie dotyczył oceny stanu ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony oraz rejestracji poziomu wody w obrębie torfowiska. Monitorowanie stanu ochrony siedlisk i gatunków przyjęto zgodnie z metodyką do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zatem oszacowanie wartości poszczególnych parametrów i wskaźników struktury i funkcji będzie określone i zwaloryzowane wg przewodników metodycznych wydawanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Brak przesłanek wskazujących na konieczność sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000.

W przedstawionym do udziału społecznego projekcie zarządzenia uwzględniono już uwagi zgłoszone na spotkaniu 29.10.2019 r. w Krokowej oraz roboczym spotkaniu 7.11.2019 r. Biorąc pod uwagę, wnioski i sugestie wszystkich podmiotów, biorących udział w pracach nad planem szczegółowego wyjaśnienia w zakresie zgłoszonych uwag wymaga:

- dla siedliska 2180- kwestia usunięcia z zaplanowanych działań potrzeby usuwania świerka z wszystkich pięter w drzewostanie. Sugestią przedstawiciela RDLP w Gdańsku było usunięcie działania z uwagi na brak zagrożenia istniejącego związanego z gospodarką leśną. Przeanalizowano ponownie projekt zarządzenia oraz całą zgromadzoną w trakcie prac nad PZO dokumentację. Faktycznie w treści zarządzenia zagrożenie ze strony gospodarki leśnej uwzględniono tylko w zagrożeniach potencjalnych, ale jednocześnie w zagrożeniach istniejących uwzględniono zagrożenie I02 problematyczne gatunki rodzime opisane jako „*degeneracja szaty roślinnej siedliska na skutek obecności gatunków obcych- świerka*”. Zatem zagrożenie to było uwzględnione w projekcie zarządzenia prezentowanym na spotkaniu. Niemniej jednak przeanalizowano karty obserwacji na stanowiskach wykonane w ramach prac nad PZO (2013 r.). Zdjęcia fitosocjologiczne nie wskazują na występowanie świerka, ale oceny stanu ochrony dokonano tylko na 4 płatach spośród 8 stwierdzanych podczas prac nad PZO, wskazując jednocześnie na występowanie świerka i ocenę przyjętego wówczas wskaźnika: gatunki obce geograficznie i ekologicznie w drzewostanie na poziomie niezadowalającym (U1). Przeanalizowano zatem dodatkowo opisy taksacyjne dla wydziałów leśnych, na których znajdują się płaty siedliska. Świerk pojawia się w obrębie płatów siedliska zarówno w drzewostanie, podroście i podszycie (np. wydziałów 13 a, 10 h, 10 i, 10 g obręb Starzyno). Zgodnie z metodyką monitoringu GIOŚ świerk pospolity *Picea abies* uznany jest za gatunek obcy geograficznie dla tego siedliska, a niezależnie od tego jest gatunkiem obcym ekologicznie dla siedliska 2180. W tej sytuacji nie skorygowano celu, ani nie usunięto działania- pomimo sugestii przedstawiciela RDLP w Gdańsku,
- w zakresie koncepcji ppoż uwzględniono wszystkie uwagi- skorygowano zapisy dotyczące stopnia szczegółowości parametrów opisanych dróg ppoż i nawrotek, uzupełniono działania w zakresie potrzeby utrzymywania dróg dojazdowych. Dopisano działki ewidencyjne, na których znajdują się drogi dojazdowe- w granicach obszaru Natura 2000 (zarządzenie określa działania w granicach obszaru Natura 2000). W związku z dopisaniem działek obejmujących drogi dojazdowe do rezerwatu zmieniono katalog podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działań. Podkreślenia jednak wymaga, że wśród wymienionych działek mających pełnić funkcję dróg dojazdowych znajdują się grunty stanowiące własność prywatną. W tej sytuacji zapis proponowany na spotkaniu 7.11.2019 r. w Wejherowie preredagowano, aby możliwe było wykonanie działań po podpisaniu porozumienia także w sytuacji gruntu prywatnego. Są to grunty aktualnie zwyczajowo użytkowane jako drogi. Zwrócić też należy uwagę, że część istotnych dróg dojazdowych znajduje się poza granicami obszaru Natura 2000. Zgodnie z sugestią uczestników spotkania z dnia 7.11.2019 r. pozostawiono je na załączniku kartograficznym- stanowią bowiem istotny element całej koncepcji ochrony ppoż obszaru Natura 2000, pomimo występowania poza jego granicami,
- z uwagi na zgłaszaną przez przedstawiciela Miasta Władysławowo uwagę dotyczącą braku możliwości wykonania nawrotki na działce nr 369 obręb Ostrowo, z uwagi na niewielką jej szerokość uzupełniono listę działek o działkę 532/2 obręb Sławoszyno, będącą w zarządzie RDOS w Gdańsku. Przedstawiony na spotkaniu w Krokowej projekt zarządzenia obejmował wprawdzie sąsiadującą z działką 369 od południa- działkę 525 obręb Sławoszyno gmina Krokowa, ale biorąc pod uwagę wnioski z analizy w zakresie pokrycia obrazu ortofotomapy i działek ewidencyjnych uwzględniono jeszcze dodatkową działkę przyległą do ww. Nawrotka ma być zlokalizowana na pasie przeciwpożarowym, którego szerokość w rzeczywistości umożliwi wykonanie nawrotki, a sam pas obejmuje więcej niż jedną działkę. W zakresie odpowiedzialności za wykonanie nawrotki

na gruncie Miasta Władysławowo wprowadzono zapis zgodny z ustaleniami ze spotkania 7.11.2019 r. Należy wyjaśnić jednak, iż dotychczas stosowaną praktyką było, iż w obrębie rezerwatu przyrody działania związane z ochroną ppoż prowadził RDOŚ w Gdańsku, za zgodą właściciela gruntu. Wydaje się zatem, iż wprowadzenie zapisu „lub na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem” umożliwi realizację tych zadań przez RDOŚ w Gdańsku, a więc na dotychczasowych zasadach,

- w trakcie spotkań 29.10.2019 r. jak i 7.11.2019 r. zwrócono uwagę na działanie dotyczące siedliska 9190 kwaśne dąbrowy i związane z kształtowaniem właściwego składu gatunkowego: protekcją dęba. Wątpliwości wzbudziło wskazanie dęba szypułkowego zamiast bezszypułkowego. Analiza charakterystycznego składu gatunkowego siedliska przyrodniczego 9190 w postaci nadmorskiej zespołu *Betulo-Quercetum* wskazuje, że charakterystyczne są obydwa gatunki dębów zarówno szypułkowego, jak i bezszypułkowego (w pracy Mróz W. (red.) 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa).

Tak przygotowany projekt aktu udostępniono do udziału społecznego na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.). Został on zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku nr RDOŚ-Gd-WOC.6320.48.2019.am z dnia 22.11.2019 r., na tablicach ogłoszeń w RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędów Gmin: Miasto Władysławowo, Krokowa, Puck (pismo z dnia 27.11.2019 r.) oraz opublikowane za pośrednictwem prasy (Gazeta Wyborcza z dnia 10.12.2019r.). Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres przekraczający 21 dni. Termin składania uwag i wniosków upłynął 7.01.2020 r.

Treść aktu skonsultowano z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska.

W trakcie trwającego udziału społecznego zgłoszono następujące uwagi i wnioski:

- 1) **Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska** zgłosiła uwagi pocztą elektroniczną z dnia 30.12.2019 r. w zakresie brzmienia zagrożenia określonego dla siedliska 3160: „*I01 Nierodzące gatunki zaborcze*”. Zwrócono uwagę, że jest to niefortunne określenie zagrożenia i wynikało z pierwotnie błędnego tłumaczenia załącznika nr 5, stanowiącego załącznik do Instrukcji wypełniania standardowych formularzy danych. Zgodnie z sugestią nazwę zagrożenia skorygowano na „*Obce gatunki inwazyjne*”.
- 2) **Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku** przekazał uwagi pismem nr ZO.7210.15.2019 z dnia 30.12.2019 r. w następującym zakresie: „*W załączniku nr 5 do projektu zarządzenia „Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie dla wszystkich typów siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt, w punktach 1 i 2 jako podmiot odpowiedzialny za ochronę przeciwpożarową wskazuje się między innymi Nadleśnictwo Wejherowo. W związku z powyższym RDLP w Gdańsku, która w myśl przepisów S19 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe „odpowiada za przygotowanie i prowadzenie ochrony przeciwpożarowej w lasach” informuje, że ochrona p.poż terenów leśnych prowadzona jest w oparciu o przepisy następujących ustaw, rozporządzeń oraz zarządzeń wewnętrznych PGL LP:*

1. *Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 roku (Dz. U. 1991 nr 81, poz. 351) ze zm., tj. Dz. U. 2009 nr 178 poz. 1380),*
2. *Ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. 1991 nr 101, poz. 444, ze zm., tj. Dz.U. 2014 nr O poz.1153),*
3. *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. 2004 nr 92 poz. 880, ze zm., tj. Dz. U. 2013 nr 0 poz.627),*
4. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r., w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. z 2017, poz. 1319),*
5. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 roku w sprawie szczególnych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. 2006 nr 58 poz. 405, ze zm. tj. Dz. U. 2010 nr 137 poz. 93),*
6. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2010 nr 109 poz. 719);*
7. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 roku w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych (Dz. U. 2008 nr 153 poz. 955 ze zm., tj. Dz. U. 2016 poz. 563),*
8. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 roku w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. 2009 nr 124 poz. 1030),*
9. *Instrukcja ochrony przeciwpożarowej lasu (stanowiąca załącznik do Zarządzenia nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., obowiązująca w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych od dnia 1 stycznia 2012 r.,*

Wymienione powyżej zbiory przepisów prawnych, stanowią podstawę do opracowania planu ochrony przeciwpożarowej dla obszarów leśnych w nadleśnictwach!

W związku z powyższym RDLP w Gdańsku wzywa RDOŚ w Gdańsku do usunięcia zapisów ingerujących w zabezpieczenie p.poż terenów leśnych nadleśnictwa Wejherowo, wynikających z projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Bielawa i Bory Bażynowe”. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku nie zgłasza uwag, do pozostałej części projektu planu zadań ochronnych”.

Uwagi Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Gdańsku wskazane w piśmie nie mogą zostać uwzględnione, albowiem:

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, pracując nad projektem PZO, miał świadomość przepisów, które przytoczył Dyrektor RDLP w Gdańsku w swoim stanowisku. Przepisy te zostały uwzględnione w obowiązującej treści przy formułowaniu zapisów projektu PZO. Znany też był organowi corocznie uzgadniany przez Nadleśnictwo Wejherowo z Państwową Strażą Pożarną w Pucku „Sposób postępowania na wypadek pożaru” (zatwierdzony 11.03.2019 r.). Dokumentacja ta została dołącznie przeanalizowana, podobnie jak Plan Urządzania Lasu Nadleśnictwa Wejherowo na lata 2015-2024 w tym zakresie.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (*t. j. Dz. U. z 2020 r. poz.55*) zawiera m.in. określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk. Zgodzono się bezdyskusyjnie, iż jednym z najistotniejszych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych chronionych w obszarze Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063 jest zagrożenie związane z wystąpieniem pożarów, które miały już miejsce w przeszłości. Znaczna powierzchnia przesuszonej kopyły torfowiska zwiększa to ryzyko. Konieczność działań o charakterze prewencyjnym i możliwość przeprowadzenia sprawnej akcji gaśniczej w obrębie obszaru Natura 2000 wydaje się zatem czynnikiem decydującym w kwestii właściwej ochrony tego obszaru. W tej sytuacji w opinii organu przepisy ogólnie sprecyzowane w przytoczonych ustawach i Rozporządzeniach nie mogą zastąpić skonkretyzowanych działań ochrony czynnej dla obszaru Natura 2000. Przepisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej w nadleśnictwach- jak słusznie wskazał Dyrektor RDLP w Gdańsku, dotyczą obszarów leśnych, gdy tymczasem zapisy w PZO w zakresie ochrony ppoż obejmują także bezleśną część obszaru Natura 2000, gdzie jest największe ryzyko wystąpienia pożaru, jak i wystąpienia szkód dla celu ochrony obszaru Natura 2000 (przesuszone torfowisko znajduje się poza gruntami PGL LP) w przypadku jego powstania. Pamiętać tu trzeba o możliwości przeniesienia ognia zarówno w kierunku centralnej- bezleśnej części obszaru z terenów leśnych, jak i odwrotnie. Jak wynika z zatwierdzonego „*Sposobu postępowania na wypadek pożaru*” dla Nadleśnictwa Wejherowo droga pożarowa uwzględniona w tym dokumencie opiera się o drogę w oddziałach leśnych 9, 10, 11,12, która znajduje się w odległości powyżej 1 km od torfowiska. Pomiędzy otwartą powierzchnią torfowiska, a wyznaczoną drogą ppoż Nadleśnictwa znajduje się znaczna powierzchnia gruntów leśnych będących w zarządzie PGL LP (Nadleśnictwa Wejherowo), jak i gruntów prywatnych. Otwarta powierzchnia torfowiska jest bowiem otoczona lasami wokół zaliczonymi do II-giej kategorii zagrożenia pożarowego. Przystosowanie szlaków umożliwiających dojazd pojazdów strażackich do torfowiska nie jest zatem możliwe bez uwzględnienia dojazdu do nich- a więc zapewnienia przejezdności dróg dojazdowych do samego torfowiska. Cała koncepcja ochrony ppoż obszaru Natura 2000, a tym samym najcenniejszej pod względem przyrodniczym jego części- rezerwatu przyrody „Bielawa”- została przedstawiona na załączniku kartograficznym. Już sama analiza mapy obrazuje, że skuteczność powodzenia akcji gaśniczej na bezleśnej części obszaru Natura 2000 uwarunkowana jest możliwością dojazdu do punktów poboru wody z dróg znajdujących się w sąsiedztwie tej powierzchni. W granicach obszaru Natura 2000 znajduje się 305,8 ha gruntów będących w zarządzie PGL LP, co stanowi 22,8% powierzchni obszaru. Dodatkowo 130,3 ha (18,1% powierzchni rezerwatu) znajduje się w samym rezerwacie przyrody „Bielawa” (18,1% powierzchni rezerwatu). W opinii tut. organu nie ma możliwości skutecznej ochrony przeciwpożarowej obszaru Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063 i znajdującego się w samym centrum obszaru- rezerwatu przyrody- bez udziału podmiotu, który w imieniu Skarbu Państwa zarządza tymi gruntami. Podkreślenia wymaga, że wybudowana na potrzeby ochrony ppoż rezerwatu dostrzegalnia przeciwpożarowa została uwzględniona w aktualnie zatwierdzonym „*Sposobie postępowania na wypadek pożaru*” jako punkt alarmowo-obszerny w wydz. 20 d leśnictwo Starzyno (w projekcie PZO działka nr 20/10 obręb Ostrowo). Dostrzegalnia ta znajduje się także w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo i stanowi element przedstawionej w projekcie PZO koncepcji ppoż, jako element szybkiego reagowania na wypadek wystąpienia pożaru. Potrzeby obszaru Natura 2000 w zakresie ochrony przeciwpożarowej zostały zweryfikowane w terenie w 2019 r. Zostały także przedyskutowane zarówno z Nadleśnictwem Wejherowo jak i RDLP w Gdańsku. W dniu 7.11.2019 r. zorganizowano specjalne spotkanie poświęcone ochronie przeciwpożarowej w obrębie obszaru Natura 2000, na którym obecny był przedstawiciel RDLP w Gdańsku, przedstawiciele Nadleśnictwa Wejherowo, jak też Państwowej Straży Pożarnej w Pucku i RDOŚ w Gdańsku. Ustalenia ze spotkania jednoznacznie wskazywały, że zapis dotyczący ochrony ppoż wymaga preredagowania, ale nie usunięcia z treści PZO. Treść aktu przeformułowano zatem jeszcze

przed udostępnieniem do udziału społecznego, uwzględniając ustalenia z tego spotkania. Obecny zapis dotyczący podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działań rozszerza zarówno katalog podmiotów, jak też rozkłada ich ciężar odpowiedzialności. Aktualny zapis brzmi „RDOŚ w Gdańsku, Nadleśnictwo Wejherowo, Gminy Władysławowo, Krokowa, Puck, właściciel gruntu- w granicach gruntów będących w ich zarządzie albo stanowiących ich własność lub na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000”. Formuła zapisu nie przesądza zatem, kto rzeczywiście wykona te zadania, w tym poniesie koszty ich wykonania. Ostatecznie bowiem zadanie może zostać wykonane na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. Ustalenie kwestii kto dokładnie i w jakim zakresie, z jakich środków i kiedy wykona działania wskazane w PZO nie zostało sprecyzowane. Mając jednak na uwadze, iż PGL LP zarządza gruntami leśnymi w imieniu Skarbu Państwa, a ochrona przyrody jest jednym z elementów uwzględnianych przy gospodarowaniu na terenie Lasów Państwowych dojście do porozumienia pomiędzy dwoma podmiotami zarządzającymi gruntami SP i realizującymi wspólne cele na tej samej powierzchni powinno być oczywiste. Wydawało się, że wspólne stanowisko wypracowano na spotkaniu w dniu 7.11.2019 r. w Wejherowie, z którego sporządzono notatkę, przekazaną wszystkim jego uczestnikom. W zakresie patroli ppoż uwzględniono w tym zadaniu także Nadleśnictwo Wejherowo, ponieważ możliwe jest sporadyczne patrolowanie gruntów będących w zarządzie PGL LP przez Straż Leśną. Wskazane w projekcie PZO patrole nie są tożsame z naziemnymi patrolami przeciwpożarowymi dla lasów zaliczonych do I lub II kategorii zagrożenia pożarowego, o których mówi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Działanie określone w PZO nie określa częstości i sposobu patrolowania. Podkreślenia wymaga, że patrole obejmujące cały rezerwat przyrody „Bielawa” prowadzone są na zlecenie RDOŚ w Gdańsku od 2013 r.- także na gruntach PGL LP. Nawet sporadyczne wsparcie Straży Leśnej można wykorzystać na rzecz ochrony obszaru Natura 2000. Przy realizacji umów dotyczących patrolowego dozoru rezerwatu „Bielawa” od wielu lat uwzględnia się Punkt alarmowo-obszerny Nadleśnictwa Wejherowo. Dysponując bazami sprzętu przeciwpożarowego, w tym samochodem gaśniczym Nadleśnictwo może także udaremnić rozprzestrzenienie się pożaru. Nadleśnictwo może zatem przy aktualnych zasobach i realizowanych zadaniach własnych wspomóc w zakresie patrolowania w obrębie obszaru Natura 2000. Nie zmienia to jednak podejścia do już podejmowanych działań w tym zakresie. Podkreślenia wymaga też fakt, iż zgodnie z ustaleniami ze spotkania z dnia 7.11.2019 r. nie sprecyzowano w zarządzeniu parametrów dróg przyjmowanych jako drogi możliwe do wykorzystania do przejazdu ciężkich i lekkich wozów strażackich. Jak słusznie zwrócono uwagę przepisy ustawy o ochronie przeciwpożarowej i akty wykonawcze do niej dokładnie wskazują w jakiej sytuacji konieczne jest utrzymanie dróg o określonych parametrach i jaka jest niezbędna infrastruktura ppoż itp. Wskazane w projekcie PZO działania stanowią wyłącznie działania ochrony czynnej mające zapewnić ochronę obszaru Natura 2000 i w tym zakresie umożliwić dojazd wozów do kopuły torfowiska, aby ugasić ewentualny pożar. Idealnym rozwiązaniem jest, aby Plan ratowniczy Nadleśnictwa uwzględniał te potrzeby. W opinii organu usunięcie działania zgodnie z sugestią Pana Dyrektora spowodowałoby, że PZO nie zapewni właściwej ochrony dla obszaru Natura 2000, a tym samym przy posiadaniu wiedzy w tym zakresie- stanowić będzie akt wadliwy. Utrzymanie aktualnego złego stanu infrastruktury ppoż i dojazdów do punktów poboru wody stanowi duże zagrożenie dla przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 i nawet przy dostrzeżeniu pożaru nie umożliwi podjęcia działań ratowniczych. Wieloletnie doświadczenia RDOŚ w Gdańsku dotyczące dotychczasowej, dobrej współpracy z różnymi podmiotami i z realizacji działań ochrony czynnej, wskazują, że działania ochrony czynnej na terenie rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000 są realizowane aktualnie głównie w oparciu o PZO i plany ochrony /zadania ochronne dla rezerwatów przyrody. Środki pozyskiwane są z różnych źródeł zewnętrznych (fundusze celowe, środki UE) i nie tylko przez RDOŚ. Zatem wykreślenie zadań z PZO może wykluczyć też możliwość aplikowania o środki zewnętrzne na działania konieczne dla ochrony obszaru Natura 2000, a wykreślenie Nadleśnictwa Wejherowo jako podmiotu

współodpowiedzialnego byłoby niewłaściwe zwłaszcza ze względu na szereg przepisów, które Dyrektor RDLP w Gdańsku przytoczył związanych z m.in. z zarządem nad gruntami w imieniu SP (np. art. 9 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. *Dz. U z 2020 r., poz. 6*).

3) Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych- pismo nr ZP.0201.2.13.2019.MG z dnia 2.01.2020r.

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych zawnioskowała o usunięcie z treści projektu zarządzenia zapisów ingerujących w zabezpieczenie ppoż terenów leśnych Nadleśnictwa Wejherowo, popierając uwagi przekazane pismem Dyrektora RDLP w Gdańsku nr ZO.7210.15.2019 z dnia 30.12.2019 r., którego treść zacytowano wyżej. W opinii organu uwaga nie jest zasadna, co szczegółowo uzasadniono w punkcie powyżej.

4) Nadleśnictwo Wejherowo- pismo nr ZG.7210.16.2019/20 z dnia 7.01.2020 r.

Nadleśnictwo Wejherowo zasugerowało wprowadzić zmiany w załączniku 3 dotyczącym zagrożeń w następującym zakresie:

- „a. *Dodanie dla przedmiotu ochrony 2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich w kolumnie Zagrożenia potencjalne 6) B02 sformułowania „niewłaściwa” gospodarka leśna... (str. 7 dokumentu)*”

Uwaga nie została uwzględniona. Zgodnie z zamieszczonym pod tabelą przypisem kody i nazwy zagrożeń podano zgodnie z Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000, Wersja 2012.1, Załącznik nr 5 Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań. Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA): B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji. Należy zgodzić się z panem Nadleśniczym, iż nie w każdy sposób prowadzona gospodarka leśna stanowi zagrożenie dla siedliska w obszarze Natura 2000. Doprecyzowania należy zawsze szukać w opisie zagrożeń, który zamieszczono w kolumnie obok nazwy zagrożenia. Podano tam, że zagrożeniem jest *kształtowanie drzewostanu o charakterze plantacji- uproszczenie struktury wiekowej, nadmierne zwarcie drzewostanów, niewłaściwy skład gatunkowy*.

- „b. *Przeniesienie dla siedliska 9190 Kwaśne dąbrowy z kolumny Zagrożenia Istniejące do kolumny Zagrożenia Potencjalne zapisów*
 - *B02 gospodarka leśna. przy tym zapisie również prosimy o dopisanie „niewłaściwa” gospodarka leśna...*
 - *G05.07 niewłaściwe realizowanie ...”*
 - *B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew”*

Uwagę uwzględniono częściowo. Przeniesiono do zagrożeń potencjalnych zagrożenie *G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak*, korygując tym samym sposób numerowania poszczególnych zagrożeń i przypisanych im w kolumnie obok opisów. W odniesieniu do zagrożenia B02 nie zmieniono jednak nazwy kodu, co wytłumaczono powyżej. Nie przesunięto też pozostałych dwóch zagrożeń do zagrożeń potencjalnych. Należy bowiem zwrócić uwagę, że płaty siedliska 9190 znajdują się zarówno na gruntach będących w zarządzie PGL LP jak też na gruntach prywatnych. Aktualny stan płatów siedlisk w obszarze Natura 2000 wskazuje na niewłaściwy skład gatunkowy i zbyt duże zwarcie

drzew oraz brak martwych drzew w obrębie płatów. Jest to zatem zagrożenie istniejące, a nie potencjalne. Analizując uwagę Nadleśnictwa skorygowano jeszcze obszar wdrażania działań dla siedliska 9190 (pkt 32 w załączniku 4). Wskazane w projekcie zarządzenia wydzielenia (części wydzieleń leśnych: 9a, 9b, 9c, 10 a, 10c, 10 d obręb Darżlubie), na których wykartowano siedlisko 9190, znajdują się na działkach nr 10, 689 obręb Mieroszyno.

- *„c. Zmianę Opis zagrożenia dla 1) B02 niewłaściwa gospodarka leśna, na: poza granicami rezerwatu: nie dostosowane do zasad przyjętych dla PGL LP gospodarowanie w danym siedlisku”*

Uwagi nie uwzględniono. Należy bowiem zwrócić uwagę, że płaty siedlisk przyrodniczych, dla których zidentyfikowano to zagrożenie znajdują się zarówno na gruntach będących w zarządzie PGL LP jak też na gruntach prywatnych. Część płatów usytuowanych jest w obrębie rezerwatu, jak i poza rezerwatem. Zapis zaproponowany przez Nadleśnictwo wydaje się mało precyzyjny w kontekście stanu ochrony siedlisk przyrodniczych. Nie eliminuje to potrzeby stosowania przyjętych dla PGL LP zasad gospodarowania w danym siedlisku.

- *„d. Zmianę Opis zagrożenia dla 3) usuwanie martwych i umierających drzew, na: „zaburzenia prawidłowej struktury siedliska na skutek usunięcia martwych i umierających drzew z wyjątkiem prac związanych z zagrożeniem trwałości lasu i hodowli właściwych gatunków w celu przebudowy lasu” (str. 14 dokumentu)”*

Uwagi nie uwzględniono. Należy zwrócić uwagę, iż opis tego zagrożenia dla siedliska 9190 brzmi: *„Zaburzenie prawidłowej struktury siedliska na skutek usunięcia wszystkich martwych i umierających drzew, w szczególności pni w okresie przed utworzeniem rezerwatu”*, a dla siedliska 2180 *„Usuwanie wszystkich martwych i umierających drzew zaburzające prawidłową strukturę ekologiczną siedliska”*. W pierwszym przypadku dotyczy to zatem sytuacji zastanej w związku z przeszłym gospodarowaniem na tych powierzchniach. W drugim przypadku zagrożeniem jest usunięcie wszystkich martwych drzew. Nie oznacza to zatem, że nie można usunąć żadnego drzewa martwego, ale dotyczy sytuacji, gdy prowadzący gospodarkę leśną nie pozwoli w ogóle na wydzielanie się martwego drewna, aby poprawić aktualny- zły stan siedliska w tym zakresie.

- *„e. Przeniesienie dla siedliska *91D0 Bory i lasy bagienne z kolumny. Zagrożenia Istniejące do kolumny Zagrożenia Potencjalne zapisów 1)B02 gospodarka leśna przy tym zapisie również prosimy o dopisanie „niewłaściwa” gospodarka leśna...
2)G05.07 niewłaściwe realizowanie ...”
3)B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew”*

Uwagę uwzględniono częściowo. Przeniesiono do zagrożeń potencjalnych zagrożenie G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak, korygując tym samym sposób numerowania poszczególnych zagrożeń i przypisanych im w kolumnie obok opisów. W odniesieniu do zagrożenia B02 nie zmieniono jednak nazwy kodu, co wytłumaczono powyżej. Nie przesunięto też pozostałych dwóch zagrożeń do zagrożeń potencjalnych. Należy bowiem zwrócić uwagę, że aktualnie zidentyfikowane płaty siedliska 91D0 znajdują się zarówno na gruntach będących w zarządzie PGL LP, gruntach w zarządzie RDOŚ w Gdańsku, jak też na gruntach prywatnych. Aktualny stan płatów siedlisk w obszarze Natura 2000 wskazuje na zbyt duże zwarcie drzew oraz brak martwych drzew w obrębie płatów. Jest to zatem zagrożenie istniejące, a nie potencjalne.

- „f. Zmianę Opis zagrożenia dla 1) B02 niewłaściwa gospodarka leśna, na: „poza granicami rezerwatu: nie dostosowane do zasad przyjętych dla PGL LP gospodarowanie w danym siedlisku”

Uwagi nie uwzględniono. Uwaga jest tożsama z uwagą w lit. c. Być może dotyczy tu siedliska 91D0, ale i w tym przypadku należy odnieść się do niej jak w przypadku siedlisk 2180 i 9190.

- „g. Zmianę Opis zagrożenia dla 3) usuwanie martwych i umierających drzew, na „zaburzenia prawidłowej struktury siedliska na skutek usunięcia martwych i umierających drzew z wyjątkiem prac związanych z zagrożeniem trwałości lasu i hodowli właściwych gatunków w celu przebudowy lasu” (str. 15 dokumentu)”

Uwagi nie uwzględniono. Dotyczy ona prawdopodobnie siedlisk 91D0, ale odnieść się do niej należy tak samo jak w przypadku uwagi cytowanej w lit. d. Dla siedliska 91D0 opis zagrożenia brzmi: „Zaburzenie prawidłowej struktury siedliska na skutek usunięcia wszystkich martwych i umierających drzew, w szczególności pni”. Zagrożeniem jest usunięcie wszystkich martwych drzew. Nie oznacza to zatem, że nie można usunąć żadnego drzewa martwego, ale dotyczy sytuacji, gdy prowadzący gospodarkę leśną nie pozwoli w ogóle na wydzielanie się martwego drewna, aby poprawić aktualny- zły stan siedliska w tym zakresie.

Nadleśnictwo Wejherowo zasugerowało wprowadzić zmiany w załączniku 4 dotyczącym celów działań ochronnych w następującym zakresie:

- „a. Zmianę Celu dla przedmiotu ochrony 9190 Kwaśne dąbrowy na: „Utrzymanie stanu ochrony siedliska w stanie niepogorszonej na poziomie U1, przy prowadzeniu działań zmierzających do poprawy wskaźnika gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy na poszczególnych stanowiskach”

Uwagi nie uwzględniono. Należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z dokumentacją PZO stan ochrony siedliska 9190 określono jako zły (U2). Nie można zatem przychylić się do wniosku Pana Nadleśniczego o utrzymanie go na poziomie U1, bo na podstawie istniejących danych jego stan ochrony jest niższy. Właśnie dlatego konstruując zapis dotyczący celu, RDOŚ w Gdańsku odniósł się do poziomu wskaźników, a nie całego stanu ochrony. Celem jest zatem założenie, że uda się poprawić przynajmniej jeden ze wskaźników- gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy- określanych aktualnie jako zły (U2). Należy też podkreślić, iż dotychczasowe uwagi Ministra Środowiska precyzowane w ramach kontroli wydawanych przez RDOŚ w Gdańsku aktów prawnych wskazywały, że cel powinien być mierzalny i łatwy do zweryfikowania czy został osiągnięty w okresie obowiązywania planu. W tej sytuacji cel sprecyzowany w projekcie zarządzenia jest w opinii organu poprawny.

- „b. Zmianę Celu dla przedmiotu ochrony *91D0 Bory i lasy bagienne na: „Utrzymanie w stanie niepogorszonej (U1) wskaźnika gatunki charakterystyczne”. Poprawa wskaźnika uwodnienie z IJ2 na U1 nie została wskazana dla podmiotu odpowiedzialnego cel jest niesprecyzowany. (str. 18 dokumentu)”

Uwagi nie uwzględniono. Celem dla siedliska 91D0, poza uzupełnieniem stanu wiedzy o rozmieszczeniu siedliska, jest: „utrzymanie w stanie niepogorszonej (U1) wskaźnika gatunki charakterystyczne oraz poprawa wskaźnika uwodnienie z U2 na U1”. W opinii organu cel jest mierzalny i łatwy do zweryfikowania przy wykorzystaniu wskaźników określonych dla parametru struktura i

funkcja siedliska, który wykorzystuje się zgodnie z metodyką wykorzystywaną na potrzeby PMS. Należy zaznaczyć, iż aktualnie stan siedliska jest zły (na podstawie dokumentacji PZO), a wskaźnik gatunki charakterystyczne określono na U1 (niezadowalający). O złym stanie ochrony siedliska przesądza zły (U2) stan uwodnienia. Zaplanowano szereg działań związanych z poprawą uwodnienia na terenie obszaru Natura 2000, a ich podstawą ma być ekspertyza hydrologiczna. Od wielu lat w obrębie rezerwatu przyrody prowadzony jest monitoring poziomu wód w torfowisku i taki też jest zaplanowany w PZO (pkt 6 załącznika nr 5). Dużą uwagę zwrócono na wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych odnosząc się również do kwestii zmian stosunków wodnych w obrębie obszaru Natura 2000 (załącznik 6). Celem głównym jest zatem poprawa stanu uwodnienia, dzięki czemu możliwe będzie utrzymanie przynajmniej w stanie nie pogorszonym gatunków charakterystycznych.

Nadleśnictwo Wejherowo zasugerowało wprowadzić także zmiany w załączniku 5 dotyczącym działań ochronnych w następującym zakresie:

- „*a. dla działań 3. Budowa 2-3 platform... zaznaczenie „(poza gruntami PGL LP)” i wykreślenie działki nadleśnictwa nr 686 [obręb Mieroszyno, gmina Puck/ (str. 23-24 dokumentu)”*

Uwagę uwzględniono częściowo. Zgodnie z prośbą Nadleśnictwa wykreślono dz. nr 686 obręb Mieroszyno i jednocześnie skorygowano samo działanie. Kategorie brak zgody Nadleśnictwa na lokalizację wieży przesądził zatem o ilości platform obserwacyjnych do wykonania (poza istniejącą platformą „Ameryka” wskazano jeszcze 2 platformy). Nie dopisano natomiast sformułowania *poza gruntami PGL LP*. Wskazane bowiem działki, po wykreśleniu działki 686 obręb Mieroszyno nie stanowią gruntów będących w zarządzie PGL LP. Zapis jest zatem zbędny. Są to grunty znajdujące się w zarządzie RDOŚ w Gdańsku oraz Gmin Władysławowo i Krokowa. Podkreślenia wymaga, iż podmiot odpowiedzialny za wykonanie działania pozostał niezmienny- RDOŚ w Gdańsku.

- „*b. dla działań w 9190 Kwaśne dąbrowy — 32. dopisanie po słowie bezszypułkowy zdania: „ w przypadku zaistnienia możliwości hodowli dla gatunku”*

Uwagę uwzględniono.

Po zakończonym udziale społecznym poprawiono błędy o charakterze stylistycznym i literówek oraz wprowadzono drobne zmiany redakcyjne w treści aktu:

- uporządkowano i skorygowano współrzędne punktów załamania granic obszaru Natura 2000 przedstawionych w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 w załączniku 1 zarządzenia rozpoczynając numerację od lp. 1 i zaokrąglając współrzędne do drugiego miejsca po przecinku,
- skorygowano brzmienie nazwy siedliska *91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
- uzupełniono opis zagrożeń dotyczący zagrożenia E01 tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe- w zakresie rozwoju zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru Natura 2000 (zgodnie z informacją zawartą w uzasadnieniu do aktu w brzmieniu udostępnionym do udziału społecznego),
- skorygowano nazwę zagrożenia G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych.

Koszty działań z zakresu ochrony czynnej w ciągu 10 lat obowiązywania planu oszacowano na ok. 6 mln zł., uzupełnienia stanu wiedzy na ok. 500 000,00 zł, a monitoringu na ok. 200 tys. zł. Środki te planowane są do pozyskania z funduszy wspierających finansowo działania ochronne na obszarach cennych przyrodniczo, np. WFOŚiGW w Gdańsku, NFOŚiGW, RPO Woj. Pom., POiŚ na lata 2014-2020, w tym w ramach realizacji projektów:

- *„Renaturalizacja siedlisk i roślinności zdegradowanego torfowiska wysokiego w rezerwacie przyrody „Bielawa”*,
- *„Ochrona siedlisk i gatunków terenów nieleśnych zależnych od wód” tzw. SZOW.*

Informacje o projekcie planu zadań ochronnych zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnionym przez stronę internetową www.wykaz.ekoportal.pl pod numerem 929/2019.

Projekt zarządzenia został uzgodniony, w trybie art. 59 ust.2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) z Wojewodą Pomorskim, pismem nr PN-I.0041.2.2020.ES z dnia 11.03.2020 r.